

בע"ח (חדרה) 10495-11-14 - מוחמד עבד אל קאדר נ' מדינת ישראל

בע"ח (חדרה) 10495-11-14 - מוחמד עבד אל קאדר נ' מדינת ישראל/שלום חדרה

בע"ח (חדרה) 10495-11-14

מוחמד עבד אל קאדר

נגד

מדינת ישראל

בית משפט השלום בשבתו כבית משפט לתעבורה בחדרה

[06.04.2015]

כב' השופטת רקפת סגל מוהר

החלטה

רקע

ביום 8.7.14 הוגש כנגד המבקש כתב אישום המייחס לו עבירה של נהיגה בשכרות לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה (נוסח חדש) ותקנה 169ב' לתקנות התעבורה תשכ"א-1961. המבקש מואשם בכך שביום 1.2.14 בשעה 00:25, בכביש 4 מצפון לצומת הכניסה לאזור התעשייה הדרומי של חדרה, הוא נהג ברכב בהיותו שיכור. זאת לנוכח הימצאות אלכוהול בריכוז של 440 מיקרוגרם בליטר אחד של אוויר נשוף שלו. הבקשה המונחת בפני להכרעה כעת, הינה בקשת ב"כ המבקש לגילוי חומר חקירה, לפי סעיף 74(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982.

הבקשה ונימוקה

מדובר בבקשה המתבססת על ההלכה הפסוקה הנוקטת בפרשנות מרחיבה של מבחן הרלוונטיות להגנת הנאשם וקובעת כי "רק מקום בו הביאה התביעה ראיות מעל לכל ספק סביר כי חומר חקירה שלא הועמד לרשות הנאשם אינו רלוונטי להגנתו, ניתן יהיה להרשיעו" (ע"פ 933/95 קאשי מאירוביץ ואח' נ' מ"י).

החומרים נשוא הבקשה הם אלה:

א. יומן התקלות של מכשיר הבדיקה ("ינשוף").

ב. דו"ח עיסוק יומי של שוטרים/מתנדבים במועד הארוע נשוא כתב האישום.

ג. נוהל הפעלת מתנדבים באכיפת עבירות שכרות.

בפתח הדיון שהתקיים בפני ביום 18.3.15 הצהיר ב"כ המשיבה כי יעמיד לעיון ב"כ המבקש את יומן התקלות של המכשיר, כך ששאלת היותם של דו"ח העיסוק היומי ונוהל הפעלת המתנדבים חומרי חקירה רלוונטיים, היא זו שבה הנני נדרשת להכריע כעת.

לתמיכת טענתו כי נוהל הפעלת המתנדבים מהווה חומר חקירה הפנה ב"כ המבקש אל החלטת בית המשפט העליון בבש"פ 3581/11 מדינת ישראל נ' אלנבארי ובנוגע לשאלת הרלבנטיות של נוהל זה להגנת המבקש טען הוא כי "יש נוהל ברור בהפעלת מתנדבים באכיפה של נהיגה בשכרות ובנוהל מדובר איך מתנדב אמור לפעול ומה מותר ומה אסור לעשות... עד כמה שאני מכיר את הנוהל אסור להם בכלל לאכוף עבירות שכרות".

באשר לדו"ח העיסוק היומי של השוטרים/מתנדבים במועד הארוע, טען ב"כ המבקש כי לאור גרסת המבקש לפיה במקום ובזמן הרלבנטי היו מחסום משטרת, ריבוי ניידות וריבוי שוטרים, הרי שרק אם הוא יוכל לעיין בדו"ח העיסוק, תינתן לו ההזדמנות לבדוק את אפשרות הימצאותם של שוטרים או מתנדבים נוספים על אלה שרשמו את הדו"חות המצויים בחומר החקירה אשר ייתכן ויוכלו לשמש כעדי הגנה מטעמו. בהקשר זה הוסיף ב"כ המבקש וטען כי "כל שוטר שמשתתף בארוע צריך לרשום מזכר עם שמו".
עמדת המשיבה

בתשובתה בכתב, טוענת המשיבה כי הן נוהל הפעלת המתנדבים והן דו"ח העיסוק היומי אינם מהווים חומרי חקירה ולפיכך מתנגדת היא לבקשה זו התנגדות גורפת המתבססת על ההחלטות שניתנו בבג"צ 233/85 אל הוזייל ואח' נ' משטרת ישראל ואח' ובבש"פ 1372/96 דרעי ואח' נ' מדינת ישראל, בהן נקבע כי: "סקרנות לשמה, רצון להשיג חומר לתכליות זרות להגנת הנאשם ונכונות לצאת ל"מסעי צייד" שמא יימצא דבר שיסייע להגנה- אינם מספיקים להשמטת הבסיס מתחת להנחה לפיה התביעה ממלאת את המוטל עליה בנאמנות, בהגינות ובמיומנות מקצועית באשר להערכת הפוטנציאל שטומן בחובו מידע מסוים".

לגופו של עניין הוסיף ב"כ המשיבה בטעונו בעל פה וטען כי המתנדב שנכח באירוע נשוא כתב האישום לא ביצע פעולות הקשורות במכשיר הנישוף, אלא רק רשם דו"ח פעולה בדבר עצם השתתפותו בארוע זה. באשר לאפשרות הימצאותם של שוטרים נוספים במקום הארוע טען ב"כ המשיבה כי ניתן יהיה לברר שאלה זו במסגרת חקירת השוטרים שיעידו.

דיון והכרעה

זכותו של נאשם לעיין בחומר החקירה בעניינו מוסדרת בהוראת סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982, הקובעת כי:

"הוגש כתב באישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסנגורו... לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו".

זכות העיון נגזרת מזכות היסוד של הנאשם למשפט הוגן וזכותו לנהל את הגנתו לאחר שהכיר את חומר החקירה הקיים בעניינו. בית המשפט העליון, עמד לא אחת, בהחלטות רבות ושונות, על כך שיש ליתן למונח "חומר חקירה" פירוש רחב, הכולל אף חומר ראיתי שיש לו קשר עקיף ליריעה הנפרסת במסגרת משפטו של הנאשם, אך סייג זאת בדברים אלה:

"על בית המשפט להיות מודרך "על ידי כללי השכל הישר ועל ידי המגמה לאפשר לסנגוריה הזדמנות הוגנת להכין את הגנתה... אולם... אין גם להפליג למרחקים ולכלול במונח "חומר חקירה", ראיות שהרלבנטיות שלהן לתביעה הפלילית היא רחוקה ושולית. התשובה לשאלה אם החומר רלבנטי להליכים המתנהלים נגד נאשם תלויה "במהות החומר, בהקשרו, ביחס שבינו לבין הארוע הנדון ובנתוניו המיוחדים של כל מקרה" (ר' בש"פ 8555/06 פלוני נ' מ"י והאסמכתאות אליהן הוא מפנה).

ככלל, חומר שימצא רלוונטי מבחינה מהותית לנאשם ולאישום או לפריפריה שלו, יוגדר כחומר חקירה. בבש"פ (מחוזי ת"א) 7008/97 מדינת ישראל נ' הורביץ למשל, קבע כב' השופט מודריק כי: "אף על פי שהפסיקה נקטה גישה מרחיבה בפרשנות הביטוי "חומר חקירה", אין ההרחבה משתרעת על מה שאיננו בגדר "ראיה".

ויחד עם זה, לנוכח פיתוחה של טענת ה"הגנה מן הצדק" נדרש הוא ל"התבוננות נוספת בתוכנו של המושג "חומר חקירה" וכתב:

"...גילוי כאמור, בהליך פלילי, יהיה אפשרי רק במקום שהמידע הוא בגדר מידע נחוץ לביסוסה של טענת ההגנה. בהבדל מן החובה לגלות "חומר חקירה" - במובנו הקלאסי - שאינה מוגבלת לחומרים שעשויים לסייע לצד מן הצדדים, ההרחבה הנדרשת משתרעת רק על מידע נחוץ".

נוהל הפעלת המתנדבים

לאחר שעיינתי בנוהל נשוא הבקשה ומצאתי כי מדובר בנוהל שמטרתו קביעת סדר פעולות אחיד בהוצאת מתנדב לפעילות מבצעית וסיומה, כשבכל הנוגע לסמכויות המתנדב מפנה הוא אל תקנות המשמר האזרחי התשנ"ז-1996 אשר פורסמו ברשומות, דעתי היא כי בקשת ב"כ המבקש לקבלת נוהל זה לעיונו צריך שתתברר במסגרת הליך לפי חוק חופש המידע ובהתאם לסייגים הקבועים בסעיף 9 לחוק זה ולא במסגרת בקשה לגילוי חומר חקירה. לטעמי אין מדובר ב"ראיה" אלא במידע ששאלת הצורך בפרסומו והנזקים שעלולים להיגרם כתוצאה מפרסום כל פרטיו, כמו גם שאלת נחיצותו להגנת נאשמים בדרך כלל, צריך שתתבררנה במסגרת ההליך האחר, כאמור.

בבש"פ (עליון) 3377/10 עדיו נ' מדינת ישראל דחתה כב' השופטת ע' ארבל ערר שהוגש על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת ובין השאר קבעה היא כי בקשת ב"כ המבקש לעיין בנהלי המשטרה בדבר תיעוד חקירות באופן חזותי וסיווג העבירה צריכה להתברר במסגרת הליך לפי חוק חופש המידע ולא במסגרת בקשה לגילוי חומר חקירה. למעשה, גם בבש"פ 3581/11 עליו מסתמך הסניגור בבקשתו כאן, לא נדרש בית המשפט להכרעה בשאלה האם נוהל המרדפים נשוא אותה בקשה מהווה חומר חקירה אם לאו וקבע כי "ככל שברצונו של המשיב לעיין בנהל המרדפים, כל שעליו לעשות בשלב זה הוא להגיש בקשה לפי סעיף 7 לחוק חופש המידע".

זאת ועוד ולמעלה מן הצורך אציין כי מתיק החקירה שנמסר לעיוני עולה כי השוטרים רס"ל סלווה טישצ'קה ורס"ל וליד מחמוד היו אלה שביצעו למבקש את בדיקת ה"ינשוף", רשמו את תגובתו לתוצאות הבדיקה וחתמו על דו"חות הפעולה והעיקוב וכי המתנדב חיים פישר רק התלווה אליהם, נהג ברכב המשטרה בו נסעו שלושתם יחדיו ונכח בכל שלבי הארוע.

במצב דברים זה הנני דוחה את הבקשה ככל שעניינה בנהל האמור.
דו"ח העיסוק היומי של השוטרים
בעניין זה דעתי שונה היא.

הגם שלאחר עיון בחומר החקירה לרבות בתגובת המבקש לתוצאות בדיקת הנשיפה שבוצעה לו, אינני בטוחה כי חשיפת רשימת שמותיהם של כל השוטרים והמתנדבים שהיו בליל הארוע במשמרת, יהא בה כדי לסייע לו, הרי שלנוכח טענתו לפיה מדובר היה בארוע רב משתתפים, ניידות ומחסום, סבורני כי יש מקום לפתוח בפניו את אפשרות זימונו של מי מהם כעד מטעמו. אמנם קו ההגנה של המבקש לא נתברר לי במהלך הדיון שהתקיים בפני במסגרת בקשה זו ואולם אינני מוצאת סיבה ממשית ומוצדקת לחסימת דרכו אל אותם שוטרים ו/או מתנדבים שנכחו בארוע עצירת רכבו, בדיקתו ועיקובו לתחנת המשטרה (ר' החלטה דומה שניתנה בבקשה מעין זו בת"פ (קרית גת) 203/06 מדינת ישראל נ' בוהארון ואח').

משכך הנני קובעת כי מדובר בחומר חקירה שעשויה להיות לו רלבנטיות מסוימת להגנת המבקש.
סוף דבר

הבקשה מתקבלת בחלקה כמפורט לעיל.

המשיבה תעמיד לעיון ב"כ המבקש את דו"ח העיסוק היומי של השוטרים והמתנדבים במועד הרלבנטי לכתב האישום ובהתחשב במועד הדיון הקבוע בתיק העיקרי נשוא בקשה זו (19.4.15), תעשה כן לא יאוחר מיום 13.4.15. תיק החקירה והחומר נשוא הבקשה יימצאו במזכירות בית המשפט ויימסרו לנציג המשיבה ביום 12.4.15 בבוקר. המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים בפקס.

ניתנה היום, י"ז ניסן תשע"ה, 06 אפריל 2015, בהעדר הצדדים.